

Osma mednarodna CEEPUS zimska šola – DESIGN WEEK 2023 Transdisciplinarnost: design, znanost & tehnologija – temelj razvoja ljudem in okolju prijaznih rešitev

Transdisciplinary: Design, Science & Technology - the basis for the development of people- and environmentally-friendly solutions

Mednarodna CEEPUS zimska šola Design Week 2023 je v organizaciji Raziskovalno-inovacijskega centra za design in oblačilno inženirstvo potekala od 15. do 21. oktobra 2023 na Fakulteti za strojništvo Univerze v Mariboru.

Transdisciplinarnost: design, znanost & tehnologija – temelj razvoja ljudem in okolju prijaznih rešitev je moto, ki je povezoval udeležence letošnje CEEPUS zimske šole Design Week 2023, kjer je prišla do izraza transdisciplinarnost kot integrativna raziskovalna strategija. Njena posebnost je v združevanju znanstvenih in umetniških disciplin in povezovanju kreativnosti študentov z različnih univerz in držav.

Letos je poleg domačih povezala 46 tujih študentov z devetih različnih univerz. Tako je aktivno

sodelovalo 63 udeležencev, in sicer 44 študentov s partnerskih univerz mreže CEEPUS CIII-SI-0217 in dva gostujoča študenta v okviru Erasmus+ programa mobilnosti ter 17 študentov s Katedre za tekstilne materiale in oblikovanje Fakultete za strojništvo Univerze v Mariboru. Pri tem je treba poudariti izjemno pestro strukturo študentov tako z vidika študijskih programov kot stopnje študija. Med gostujočimi študenti iz partnerskih institucij je sodelovalo 20 študentov dodiplomskega študija, 19 študentov magistrskega študija in pet študentov doktorskega študija, medtem ko se je med domačimi študenti udeležilo zimske šole deset študentov dodiplomskega študija, sedem študentov magistrskega študija in dva študenta doktorske šole.

Udeleženci osme mednarodne CEEPUS zimske šole Design Week 2023

Pri izvedbi mednarodne zimske šole je sodelovalo več priznanih domačih in tujih strokovnjakov, med katerimi posebej izstopajo: izr. prof. dr. Dan Podjed z Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU, dr. Darja Piciga, strokovnjakinja za podnebne spremembe, zeleno gospodarstvo, trajnostni razvoj, vzgojo in izobraževanje na TR, prof. Jolanta Talaiškýtė in Rūta Kvaščevičiūtė z Akademije za umetnost v Vilni (Vilnius Academy of Art), izr. prof. M.A. Maria Fulkova in mgr. art. Beata Gerbocova z Oddelka za oblikovanje tekstilij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Bratislavi (Department of Textiles – Studio of Textile Design, Academy of Fine Arts and Design Bratislava), doc. dr. Pavel Trnka z Oddelka za umetnost, vizualno kulturo in tekstilne študije na Pedagoški fakulteti Univerze v Hradec Králové (University of Hradec Králové, Faculty of Education, Department of Art, Visual Culture and Textile Studies), doc. art. Lea Popinjač in dr. sc. Petra Krpan s Tekstilno-tehnološke fakultete Sveučilišta v Zagrebu, doc. dr. Suzana Uran s Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru, izr. prof. dr. Alenka Valh Lopert in izr. prof. dr. Melita Zemljak Jontes s Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in drugi, kar je pomembno pripomoglo h kakovosti mednarodne zimske šole.

Program zimske šole je bil zasnovan na skrbno izbranih vsebinah, ki so v luči transdisciplinarnosti združevale discipline designa, znanosti & tehnologije v nove entitete, temelječe na razvoju ljudem in okolju prijaznih rešitev. V tem konceptu sta bili izvedeni dve plenarni predavanji:

- *Ne pozabimo na ljudi in planet! Razvoj rešitev po meri človeka in okolja*
- *Nove kompetence za trajnostne prehode – podnebno kompetentni študent/učitelj*

in šest tematsko usmerjenih predavanj:

- *Fotografija kot spominski in materialni zapis*
- *Modeliranje oblik v modi*
- *Multimedija in animacija*
- *Integracija osebnih izkušenj v prakso modnega oblikovanja*
- *Razvoj vzorcev v 20. stoletju*

- *Tkani slikovni elementi – tehnologija digitalnega žakarskega tkanja.*

Moto CEEPUS zimske šole *Transdisciplinarnost: design, znanost & tehnologija – temelj razvoja ljudem in okolju prijaznih rešitev* je v uvodnem predavanju osvetlil izr. prof. dr. Dan Podjed z Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU, ki je omenjeno tematiko izjemno slikovito orisal z vidika štirih stopenj razvoja, osredotočenega na ljudi. To so: (1) Identifikacija: Za koga razvijamo in s kom rešujemo? (2) Analiza: Kaj si ljudje želijo? (3) Interpretacija: Kaj in kako bomo ustvarili, da bomo zadovoljili potrebo ljudi? (4) Testiranje: Zakaj je to pomembno za ljudi? Svoje razmišljanje je strnil v obliki petih priporočil za razvoj ljudem prijaznih in trajnostnih rešitev za čas po pandemiji. To so: (1) Vključitev ljudi v razvojni proces (štirje koraki razvoja, osredotočenega na ljudi); (2) Združevanje digitalnih in analognih rešitev z združitvijo kvantitativnih in kvalitativnih pristopov; (3) Odkrivanje in upoštevanje novih navad – načina življenja ‚kovidskega‘ človeka, ‚homo covidensis‘; (4) Podpiranje razvoja »umirjenih tehnologij«, ki jih bodo ljudje sprejeli, uporabljali in da jim obenem ne bodo vzele preveč časa in pozornosti; (5) Pozabite na uporabnike, kupce in stranke – raje pomislite na ljudi in planet.

V nadaljevanju je strokovnjakinja za podnebne spremembe, zeleno gospodarstvo in trajnostni razvoj dr. Darja Piciga v izčrpnih predstavitvi *Nove kompetence za trajnostne prehode – podnebno kompetentni študent/učitelj* predstavila podnebno krizo in zeleni prehod v okviru trajnostnega razvoja: GEO-7 (UNEP), Earth4All (Rimski klub), Ekološki odtis & HDI (GFN) ter rešitve in priložnosti. Z nekaj besedami je orisala Evropsko agencijo za okolje EEA – zapletenost in izzive trajnostnega prehoda – potrebo po spremembi paradigme, ki vključuje ekosistemski pristop in sistemske inovacije ter Evropski zeleni dogovor in izvedbo. Opozorila je na potrebo po novih kompetencah: GreenComp, evropski trajnostni kompetenčni okvir, izziv obsežne inovacije izobraževalnih sistemov in GreenComp kompetence v bazi

Utrip s predavanja izr. prof. dr. Dana Podjeda

znanja za zeleni prehod (EEA) in podnebne ukrepe. V zaključnem delu je nakazala celovit, holističen pristop k podnebnemu izobraževanju, učne cilje in vsebine *Ciljev trajnostnega razvoja SDGs* (Sustainable Development Goals) in kompetence za podnebno izobraževanje ter poudarila, da je treba posebno pozornost nameniti relativno novim kompetencam in področjem, kot sta sistemsko razmišljanje in predvidevanje trajnostne prihodnosti.

Aktualnost tematike plenarnih predavanj ni pritegnila zanimanja le udeležencev zimske šole, ampak tudi številnih visokošolskih učiteljev, znanstvenih sodelavcev in študentov, ki se ukvarjajo z vsebinami zelenega prehoda, in posameznikov kot predstavnikov, ki lahko pripomorejo k okoljski odgovornosti družbe. Tako je več kot 90 udeležencev prisluhnilo plenarnima predavanjema izr. prof. dr. Dana Podjeda in dr. Darje Piciga.

Predstavljene tematike so bile teoretična in motivacijska podlaga za izvedbo kreativnih delavnic, ki so bile pomemben in osrednji del aktivnosti 8. mednarodne CEEPUS zimske šole Design Week 2023. Letošnjo CEEPUS zimsko šolo je zaznamovalo sedem

s tematskega vidika različnih, vzporedno potekajočih celotedenskih delavnic, in sicer:

- 3-D moda: metoda, oblika, konstrukcija I–VII,
- Fotografija kot spominski in materialni zapis – Memory Quilt I–VII,
- Raziskovanje barv in vzorcev za redesign tekstilij v multifunkcionalen izdelek z uporabo tehnike tkanja I–VII,
- Električni vodniki v svetu inteligentnih oblačil: Pot do robustnosti I–VII,
- Foto-, videoreportažna in animacijska delavnica I–VII,
- Lutke za animacijo I–VII,
- Od papirja kot medija prek interneta do navidezne resničnosti I–VII.

Pri tem je treba poudariti, da je udeležence pri vključevanju v posamezne delavnice vodila predvsem motivacija tematskih področij (jasen koncept, namen in cilji kreativnih delavnic), ki so jih predstavili predavatelji – moderatorji v okviru t. i. motivacijske delavnice *Motivacija – Iskanje idej*, ki se je odvijala v ponedeljek po predavanjih.

Na podlagi predstavljenih tematik, kjer so udeleženci spoznali tako teoretične kot praktične vidike 3-D mode, fotografije kot spominskega in materialnega zapisa, redesigna tekstilij v multifunkcionalen izdelek, električnih vodnikov v svetu inteligentnih oblačil, izdelave lutk za animacijo, osnov fotografije in priprave videoreportaže in animacije ter navedne resničnosti, so se samoiniciativno odločili za izbrano delavnico.

V sklopu mednarodne zimske šole Design Week 2023 je bila na ogled tudi zanimiva razstava z naslovom *Young textile CZ / SK*, kjer so študenti Akademije za likovno umetnost in oblikovanje iz Bratislave in študenti Univerze Hradec Králové predstavili svoja dela. Koncept razstave obeh partnerskih institucij je pripravila izr. prof. M.A. Mária Fulková z Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Bratislavi.

Uspešno zaključenim delavnicam je sledila predstavitev rezultatov kreativnih delavnic, v okviru katere so študenti predstavili aktivnosti, ki so se odvijale na posamezni delavnici, udeležence delavnice in pomembnejše rezultate. Predstavitve prvih šestih delavnic so bile podane v obliki PowerPoint, medtem ko so bili utrinki s posameznih delavnic prikazani v obliki videoreportaže, ki so jo zasnovali in oblikovali študenti *Foto, video reportažne in animacijske delavnice*, ki je poleg 20-minutne videopredstavitve pripravila tudi več kot 400 fotografij.

Rezultati kreativnega dela, nastali v okviru posameznih delavnic, so bili predstavljeni na zaključni razstavi, poimenovani *Design, Science & Technology*

- *the basis for the development of people- and environmentally-friendly solutions / Design, znanost & tehnologija – temelj razvoja ljudem in okolju prijaznih rešitev*, ki so jo udeleženci postavili skupaj z moderatorji v petek, 20. oktobra 2023 v Razstavnem salonu Tehniških fakultet (gl. utrinke s predstavitve) in je bila na ogled do 30. novembra 2023.

Tudi letošnjo zimsko šolo je zaznamoval t. i. 'One point lecture' *Let us speak Slovene! / Govorimo slovensko!*, ki sta ga izvedli izr. prof. dr. Alenka Valh Lopert in izr. prof. dr. Melita Zemljak Jontes s Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, kjer so se tuji študenti srečali s slovenskim jezikom in se v njem preizkusili. Vsi udeleženci so prejeli za ta namen oblikovano zgibanko *Govorimo slovensko!*

Zadnji dan, 21. oktober, je bil namenjen iskanju novih inspiracij skozi prizmo jesenske idile Maribora, kjer so si udeleženci pod strokovnim vodstvom ogledali znamenitosti mesta Maribor, za konec pa še Hišo Stare trte, najstarejše trte na svetu.

Celoten program mednarodne CEEPUS zimske šole Design Week 2023, ki je obsegal osem predavanj v okviru osmih kontaktnih ur, 28 kontaktnih ur projektnega dela in 12 ur individualnega dela, je bil s sklepom senata Univerze v Mariboru ovrednoten s tremi točkami ECTS. Vsi udeleženci zimske šole so prejeli certifikat o uspešno opravljeni zimski šoli.

Oris aktivnosti 8. mednarodne CEEPUS zimske šole Design Week 2023 je podan v posebnem katalogu.

Red. prof. dr. sc. Jelka Geršak, vodja CEEPUS zimske šole

Z razstave *Young textile CZ / SK*

Z razstave Young textile CZ / SK

Fotografija kot spominski in materialni zapis - Memory Quilt: udeleženske delavnice